

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Cap. XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

20 caput

כ פלאון

apostoli Pauli lectio

קרינא דפולוס שליחא

qui exiit domus domino viro caelorum regnum enim simile est

דמיא ניר מלכותא דשמיא לנברא מרה ביתא דנפק

operariis cum autem pactus in vineam suam operarios vt cōduceret diluculo

בצפרא דנאנור פעלא לכרמה קן דין עם פעלא

tertia & exiit in vineam suam eos & misit in diem denario ex

מן דינרא כיומא ושדר אנון לכרמה ונפק בתלת

& dixit & otiosos in foro qui stabant alios & vidit hora

שעין וחוא אחרנא דקומין בשוקא ובטלון ואמר

vobis ego dabo q̄ iustū fuerit & id in vineam vos etiam ite illis

להון זלו אף אנתון לכרמא ומדס דולא יחב אנא לכון

similiter & fecit horam & nonam circa sextū rursum & exiit abierūt autē illi

הנון דיו אזלו ונפק תוב כשת ובתשע שעין ועבר הכות

qui stabāt alios & inuenit exiit horam vndecimam & circa

ולאפי חד עכרא שעין נפק ואשכח אחרנא דקומין

& otiamini tota die vos statis quid illis & dixit & otīabātur

ובטלון ואמר להון מנא קומין אנתון וימא כלה ובטלון

vos etiam ite illis & dixit nos cōducit nemo q̄ia ei dicunt

אמרין לה דלא אנש אנור אמר להון זלו אף אנתון

vespera autem esset cūm vos accipietis q̄ iustū fuerit & id in vineā

לכרמא ומדס דולא נסבין אנתון כד הוא דין רמשא

eis & da operarios voca domus suae p̄fecto vinee dominus dixit

אמר מרה כרמא לרכביתא קרי לפעלא וחב להון

illi & venerūt ad primos vsque nouissimis a & incipe mercedē eorū

אנרהון ושרא מן אחריא ועדמא לקדמא ואתו הנון

primi venissent & cūm denariū denariū acceperūt horē vndecimē

דחד עכרא שעין נסבו דינר דינר ובר אתו קדמא

& cūm ipsi etiam denarium & reportarūt reportarēt q̄ pl' arbitrati sunt

כברו דיתיר שקלון ושקלו דינר דינר אף הנון וכבר

& dicebant domus dominū cōtra murmurabāt reportarēt

שקלו רטנו על מרה ביתא ואמרין

Κεφ. Κ.

1. Ομοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς ἐστὶν οἰκοδομεῖται, ὅς τις ἀλλήλων ἀμὰ παρὰ μισθὸν σκευάζει

εἰς τὴν ἀμπελόωσαν αὐτοῦ. 2. συμφωνήσας δὲ μὲν τῷ ἡγετῆρι ἐν δευτέρῃ τῆς ἡμέρας, ἀπέστειλε αὐτὸς εἰς τὴν

ἀμπελόωσαν αὐτοῦ. 3. καὶ ἄλλοι δὲ ἄνθρωποι πῶς τῶν ἡμερῶν ἐστὶν ἡμέρας ἐκ τῆς ἀγορῆς ἐκέρχον

4. κακίους εἶπε, ὅτι πῶς καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ἀμπελόωσαν, καὶ ὁ θεὸς ἡρώτησεν αὐτοὺς, ὅτι εἰ ἀπὸ τῆς ἀγορῆς

ἐξέρχοντο, ἀλλ' ἄλλοι καὶ οἱ ἄλλοι ἡμέρας, ἐποίησεν αὐτοῦ. 6. πῶς δὲ τῶν ἐσθλαίων ἡμερῶν, ἀπεστειλὼν

δύοις ἀλλοῖς ἡμέρας, καὶ λέγει αὐτοῖς, ὅτι ὁ θεὸς ἐρωτᾷ τὸν ἡγετῆρα τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ ἡγετῆρς

ἀπεστειλὼν αὐτοὺς, ὅτι εἰς τὴν ἀμπελόωσαν, καὶ ὁ θεὸς ἡρώτησεν αὐτοὺς, ὅτι εἰ ἀπὸ τῆς ἀγορῆς

ἐξέρχοντο, ἀλλ' ἄλλοι καὶ οἱ ἄλλοι ἡμέρας, ἐποίησεν αὐτοῦ. 9. καὶ ἡ δὲ τρίτη ἡμέρα, ἡμέρας ἡμέρας

10. ἐλθόντες δὲ οἱ ἄλλοι, ἐρωτᾷ αὐτοὺς, ὅτι πῶς εἰς τὴν ἀμπελόωσαν, καὶ ὁ θεὸς ἀπεστειλὼν αὐτοὺς

11. λέγουσιν δὲ τῷ ἡγετῆρι, ὅτι οἰκοδομεῖται, λέγουσιν,

i iij

12 Hi nouissimi vna hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portauimus pondus dici & zstus.

13 At ille respondens, vni eorum dixit, Amice non facio tibi iniuriam: nonne ex denario conuenisti mecum?

14 Tolle quod tuum est, & vade: volo autem & huic nouissimo dare sicut & tibi.

15 Aut non licet mihi quod volo facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum.

16 Sic erant nouissimi, primi: & primi nouissimi, Multi enim sunt vocati, pauci verb electi.

17 Et ascendens Iesus Ierusalem, assumpsit duodecim discipulos secretò, & ait illis.

18 Ecce ascendimus Ierusalem, & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotu & Scribis, & cõdemnabunt eum morte.

19 Et tradent eum Gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget.

20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedei cù filiis suis, adorans & petens aliquid ab eo.

21 Qui dixit ei, Quid vis, Ait illi, Dic vt sedent hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & vnus ad sinistrã in regno tuo.

nobilis eos & adæquasti fecerunt hora vna nouissimi isti
12 הלין אהריא חדא שעה עבדו ואשוירת אנון עמן
& ait respõdit verb ipse & zstus dici põdus qui portauim

13 דשקלן יוקרה דיומא וחומרה: הו דינ ענא ואמר
13 cõuenisti exdenario factũ est nõne tẽ ego iniquu sum nõ amice mi ex eis vni
להד מנהון חברי לא מעול אנא בכך לא הוא בדניר קצת

14 dare nouissimo huic autem ego volo & abi q tuũ est accipe mecum
עמני: 14 ככ דילך וול צבא אנא דינ דלהנא אהריא אתל
faciam ego quod volo vt id mihi licet non an tibi sicut

15 אך דרך: 15 או לא שליט לידמדס דצבא אנא אעבד
erunt sic sum bonus quia ego malũ est oculũ tuũ an de meo
בדילי או עינך בישא דאנא טב אנא: 16 הכנא נהוון
& pauci vocati sunt multi nouissimi & primi primi nouissimi

16 אהריא קדמיא וקדמיא אהריא סנאיין אנון קריא וזערוין
pentecosten post 5 feria prima electi
גביא: 16 דחד בשבטא ה דכתר פנטיקוסטי

17 duodecim & assumpsit in Ierusalem vt ascēderet Iesus autem erat futurum
17 עתיד הוא דינ ישוע דנסק לאורשלם ודבר לתרעסר
illis & ait in via & ipsos inter se discipulos suos

18 תלמידויה בינוהי ולהון באורהא ואמר להון: 18 הא
sacerdotũ principibũ tradetur hominis & filius ad Ierusalem nos ascēdimus
סלקין הנן לאורשלם וברה דאנשא משתלם לרבי כהנא

19 ולספרא ונחייבניה למותא: 19 ונשלמוניה לעממא
gentibus & tradent eum ad mortem & cõdemnabũt eũ & scribis
& illudens
& die & crucifigent eũ & flagellabunt eũ ei & tertia

20 ונבזחון ברה וננגדוניה ונקפוניה וליומא דתלתא
& filij ei ipsa Zebedei filiorũ mater ad eum accessit tunc
20 נקום: 20 הידין קרבת לה אמהון דבני הי ובניה
ei dixit verbõ ipse aliquid eum erat & petens eum & adorauit

21 וסגדת לה ושאלא הות לה מדס: 21 הו דינ אמר לה
hi vt sedcant dic ei ait tu vis quid
מנא צביא אתני אמרמא לה אמר דנתכון הלין
in regno tuo sinistra tua a & vnus dextra tua a vnus filij mei duo
21 תדין בני הר מן ימינך וחד מן סמלך במלכותך:

12. Οη ἦτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοῖς ἐποίησας, οἷς βαρῶσται τὸ βαρὸς τῶν ἡμῶν, καὶ ἴσους ἡμῖν ποίησας. 13. ὁ δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἐξῆλθεν ἐν τῇ ὁδῷ, ἔταραξεν αὐτοὺς, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 14. ἀπεκρίθη δὲ ἓξ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδικοὶ, ἀλλὰ ἡμεῖς ἴσους ἡμῖν ποίησας. 15. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 16. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 17. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 18. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 19. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 20. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν. 21. ἀπεκρίθη δὲ ὁ κύριος αὐτοῖς καὶ εἶπεν, ὁ ἀδικὸς ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ ἀδικία ἐστὶν ἰσότης ἐν ὑμῖν.

estis petentes quid vos scitis non & ait Iesus respondit
ענא ישוע ואמר לא ידעון אנתון מנא שאלין אנתון ²²
 bibere sum futurus que ego calicem bibere vos potestis
משכחין אנתון למשתא ככא דאנא עתיד אנא למשתא
 ei dicunt baptizari ego baptizor quo ego baptisinate aut
או מעמודיתא דאנא עמד אנא תעמדון אמרין לה
 quo ego & baptisinate bibetis calicem meum illis ait possimus
משכחין ! אמר להון כסי תשתון ומעמודיתא דאנא
 non sinistra mea aut a dextra mea a autē vt sedeat baptizabimini ego baptizor
עמד אנא תעמדון דתתכון דין מן ימיני ומן סמלי לה
 patre meo a quibus paratum est iis sed vt dem meum est
הורת דילי דאתל אלמ לאילין דאתטיבת מן אבי !
 fratres duos illos aduersus indignati sunt decē audissent autem cum
כד דין שמעו עסרמ רגו על הנון תרין אחין ! ²⁴
 quia principes estis scientes eis & dixit Iesus eos & vocauit
וקרמ אנון ישוע ואמר להון ידעון אנתון דרישיהון ²⁵
 non in eas potestatem exercēt & magnates earū sunt domini earū gentiū
דעממא מריהון אנון ורורבניהון שליטין עליהון ! ²⁶ לא
 magnus fieri iter vos q voluerit is sed inter vos erit sic autē
דין הכנא נהוא כינתכון אלא מן דצבא בכון דנהוא דבא
 esse iter vos q voluerit & is minister vobis sic
נהוא לכון משמשנא ! ²⁷ ומן דצבא בכון דנהוא
 hominis filius sicut seruus vobis fiat primus
קדמיא נהוא לכון עבדמ ! ²⁸ איכנא דברה דאנשא
 animā suā & vt daret vt ministraret sed vt sibi ministraretur venit non
לה אתה דנשתמש אלמ דנשמש ודנתל נפשה
 multis pro redēptionem
פורקנא חלף סניאמ !

iciunii quinz septimanæ ad oblationem
דקורבנא דשבתא דחמשנא דעומא

multa turba post eum erat veniens Iericho ab Iesus exiret & cum
וכד נפק ישוע מן איריחו אתא הוא בתרה כנשא סניאמ ! ²⁹
 quia Iesus audissent & eū viz manū iuxta erāt sedētes duo ceci & ecce
והא סמיא תרין יתבין הו על יד אורחא וכד שמעו דישוע ³⁰
 David filii Dñe mi nostri miserere & dixerunt vocem dederūt trāsiret
עבר יחבו קלמ ואמרין אתרחס עלין מרי כרה דדוד !

22 και ηεις δε ο Ιησους εειπεν, ου σι δεατι υε αι τι εδιν. διν ααδε ποιει η ποτι ειν ο εγω μελλω πινη και η βαπτισμα, ο εγω βαπτισομαι, βαπτιστω αυ και λεγοισι αυτα, δυναμεθα. 23 και λεγα αυτοις, πο μω ποτι ειν μω πινα, και η βαπτισμα ο εγω βαπτισομαι, βαπτισθησεη η δε κα ησαι δε ελεω μου, και δε ανυμου μου, δε εηοι εμου δωω αι, δε η ος η τιμασαι, και η πατρως μου. 24 και ακουσαντες οι δεκα, ησαν ακησαν παρ εηοι δυο αβραηα. 25 ο δε Ιησους προσκαλεσαμενους αυτους, εειπεν, οτι οι δεχοιτες εηοι εδωω, κατακυρωσω αυτα, και οι μαγαλοι και τιξοισαοισιν αυτα. 26 ερχετωε δε εσαι δε υμιν ηη ος εα δε λε και υμιν μεγαλη εδωα, εσω υμιν ελεωσος. 27 και ος εαι δε λε και υμιν εηοι πατρως, εσω υμιν δωωλος. 28 ως εηοι ο υος ης εδωω απου και η δε ελεωσος υμιν, δεησθε ελεωσος, και δωω αι τευ ψυχων αυτων λυεσθε ηη ποτηα. 29 και ακουσαντες αυτα, δεπο Ιερα, και ησθησαν αυτα, εχλωε παλις. 30 και ιδου δυο σαρλοι και ημωι παρ εηοι ο δδωω ακουσαντες ο η Ιησους παρ εηοι, και λεγοιτε, ηησθησιν ημωι, και ελε υος Δαυιδ.

22 Respondens autem Iesus, dixit, Nescitis quid petatis, Potestis hibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicant ei, Possumus.

23 Ait illis, Calicem quidem meum bibetis: federe autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum: dare vobis: sed quibus paratum est a Patre meo.

24 Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.

25 Iesus autem vocauit eos ad se & ait, Scitis quia principes Gentium dominantur eorum, & qui maiores sunt, potestatem exercent inter eos.

26 Nō ita erit inter vos: sed quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister:

27 Et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus.

28 Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redēptionem pro multis.

29 Et egredientibus illis ab Iericho, secuta est eū turba multa.

30 Et ecce duo ceci sedentes secus viam, audierunt quia Iesus transiret: & clauerunt dicentes, Domine miserere nostri, filii David.

31 Turba autem increpabat eos vt tacerent. At illi magis clamabant dicētes, Domine, miserere nostri, fili David.
 32 Et stetit Iesus, & vocauit eos, & ait, Quid vultis vt faciam vobis?
 33 Dicunt illi, Domine, vt aperiantur oculi nostri.
 34 Misertus autem eorum Iesus, tetigit oculos eorum: & confestim viderunt, & secuti sunt eum.

CAP. XXI.

1 Et cūm appropinquassent Ierofolymis, & venissent Beth phage ad Montē Oliueti, tunc Iesus misit duos discipulos, dicens eis.
 2 Ite in castellum quod cōtra vos est, & statim inuenietis asinam alligatam & pullū cum ea, soluite, & adducite mihi.
 3 Et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet: & confestim dimittet eos.
 4 Hoc autem factum est, vt adimpleretur quod dictum est per prophetam, dicentē.
 5 Dicite filie Sion, Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam & pullū filium subiugalis.
 6 Eūntes autem discipuli fecerunt sicut præcepit illis Iesus.
 7 Et adduxerunt asinam & pullum: & imposuerunt super eos peltimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt.

magis & illi vt tacerent eos erāt increpātes antē turbæ
 כנשוא דין כאין הוו דנשתקון והנון יתיראית
 David filij nostri miserere Domine noster & dixerūt vocē suā eleuātē
 אריכו קלהון ואמרין מרן אתרחם עלין כרה דרוד
 faciam estis volentes quid & ait eos & vocauit Iesus & stetit
 וקם ישוע וקרא אנון ואמר מנא עבין אנתון אעבר
 & misertus est oculi nostri vt aperiantur Dñe noster ei dicunt
 לכו: 33 אמרין לה מרן דנתפתחון עינין: 34 ואתרחם
 oculi eorum aperti sunt & eadem hora oculos eorū & tetigit eorum
 עליהון וקרב לעיניהון ובר שעתה אתפתחו עיניהון
 post eū & abiere
 ואלו בתרה: 35 קפליאון כא
 post eū & abiere
 ואלו בתרה: 35 קפליאון כא

דרמשא דחד כשבא דאושענא

montē ad bethphage & venisset Ierusalē appropinquasset & cū
 וכד קרב לאורשלם ואתא בית פנא על גנג טורא
 eis & ait discipulis suis ex duos Iesus misit oliuarum
 דיותא שדר ישוע תרין מן תלמידוהי ואמר להון:
 vos inuenietis & statim qui cōtra vos est hunc in vicum ite
 ולו לקריתא הורא דלוקבלכון ומחדא משכחין אנתון
 mhi adducite soluite eum ea & pullum alligatam asinam
 חמרה דאסורה ועיליה עמרה שרו איתו לי:
 requiratur ga domino nostro ei dicite aliquid vobis dixerit quis & si
 ואן אנש אמר לבון מדם אמרו לה דלטרן מתבעין
 q factū fuit totū autem hoc huc eos dimittet & confestim
 ומחדא משדר להון לכנא: 4 הורא דין כלה דהות
 filie dicite qui dixit pphetę per manū q dictū est id vt adimpleretur
 דנתמלא מדם דאתאמר בעד נביא דאמר: 5 אמרו לברת
 & super asinam super & sedēs mansuetus tibi venit rex tuus ecce Sion
 עהיון הא מלככי אתא לבן מכיך ורכיב על חמרא ועל
 pcepit sicut & fecerūt discipuli & abierunt asinę filii pullū
 עילא בר אתנא: 6 ואלו תלמידא ועברו איכנא דפקד
 pullum super & posuerūt & pullū asinam & adduxerūt Iesus eis
 להון ישוע: 7 ואיתיו לחמרא ולעילא וכמו על עילא
 Iesus super eū & equitavit vestimēta tua
 נחתיהון ורכב עלוהי ישוע:

31 ο δει οχλος επιμνησκει αυτους, οτι ομιλουν εραζον, λεγοντες εν εσση ημας να ελεη υμεις δα σωσεις.
 32 και οσας ο ιησους εφωησεν αυτους, και ειπεν, ετε θελετε ποιησω υμιν: 33 και εαυτος εδρασε εν οσοις αυτοι
 34 απηλθον εις εσση, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.
 1 Και οτε ηγγισαν εις ιεροσολυμα, και ηλθον εις βηθφαγη, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.
 2 Περιβουτε εις τω σφαιρω τω αυτου, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.
 3 και εαυτος εδρασε εν οσοις αυτοι
 4 οτε δε ελαβον αυτους η οχλος, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.
 5 και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.
 6 περιβουτε εις τω σφαιρω τω αυτου, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.
 7 ηβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους, και εβρηθη αυτους ο φωνησων αυτους.

8 Plurima

